UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2023/1872

z 10. mája 2023

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu Európskej chemickej agentúry (ECHA) za rozpočtový rok 2021

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu Európskej chemickej agentúry za rozpočtový rok 2021,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0133/2023),

A. keďže podľa výkazu príjmov a výdavkov ([1]) predstavoval konečný rozpočet Európskej chemickej agentúry (ďalej len „agentúra“) na rozpočtový rok 2021 sumu 110 728 826 EUR, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje nárast o 1,25 %; keďže približne 26 % rozpočtu agentúry pochádza z poplatkov a úhrad a 72 % z Únie a tretích krajín;

B. keďže Dvor audítorov vo svojej správe o overení ročnej účtovnej závierky agentúry za rozpočtový rok 2021 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) uvádza, že získal primeranú istotu o tom, že ročná účtovná závierka agentúry je spoľahlivá a že príslušné operácie sú zákonné a správne;

Rozpočtové a finančné riadenie

1. s uspokojením konštatuje, že úsilie o monitorovanie rozpočtu v priebehu rozpočtového roka 2021 prinieslo mieru plnenia rozpočtu viazaných rozpočtových prostriedkov v bežnom roku na úrovni 98,39 %, čo predstavuje mierne zníženie o 0,10 % v porovnaní s rokom 2020, a že miera plnenia platobných rozpočtových prostriedkov v bežnom roku dosiahla 86,23 %, čo predstavuje zníženie o 1,31 % v porovnaní s rokom 2020;

2. konštatuje, že agentúra je financovaná z poplatkov uhrádzaných priemyselným odvetvím a vyrovnávacieho príspevku Únie v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ([2]), nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ([3]) a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 ([4]) a z príspevku Únie súvisiaceho s činnosťami v súlade s viacerými smernicami o životnom prostredí a medzinárodnými dohovormi; okrem toho konštatuje, že v roku 2021 dosiahla agentúra príjmy z poplatkov a platieb v celkovej výške 30 198 445 EUR, zatiaľ čo z rozpočtu Únie dostala 79 665 478 EUR (vrátane príspevkov tretích krajín) a 4 349 206 EUR z príspevkov na základe osobitných dohôd; uznáva, že od konečného termínu registrácie podľa nariadenia (ES) č. 1907/2006 v roku 2018 sa príjmy agentúry z poplatkov výrazne znížili, následkom čoho sa pri financovaní svojich operácií musí čoraz viac spoliehať na Úniu;

([1]) Ú. v. EÚ C 141, 29.3.2022, s. 120.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (Ú. v. EÚ L 396, 30.12.2006, s. 1).

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 z 22. mája 2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní (Ú. v. EÚ L 167, 27.6.2012, s. 1).

3. zdôrazňuje, že je potrebné riešiť nedostatočnú predvídateľnosť príjmov agentúry z poplatkov; vyzýva Komisiu, aby bezodkladne predložila svoj návrh na posilnenie riadenia agentúry a na zvýšenie udržateľnosti jej modelu financovania v súlade so svojím záväzkom vyjadreným v stratégii Chemikálie – stratégia udržateľnosti ([5]);

Výkonnosť

4. berie na vedomie, že agentúra zrevidovala strategický plán na roky 2019 – 2023; konštatuje, že agentúra dosiahla 194 z 214 opatrení a výstupov stanovených v pracovnom programe na rok 2021, a že ostávajúcich 18 opatrení a výstupov nebolo splnených najmä z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19, konkrétne oneskoreného alebo menšieho ako predpokladaného vstupu od partnerov; oceňuje, že boli splnené kľúčové ukazovatele výkonnosti a skutočnosť, že agentúra upozornila na opatrenia, ktoré môžu zlepšiť efektívnosť a účinnosť práce agentúry; odporúča však, aby agentúra vzala na vedomie ukazovatele, ktoré sa zatiaľ nedosiahli alebo pri ktorých plnení zaostáva;

5. konštatuje, že agentúra je hnacou silou medzi regulačnými orgánmi pri implementácii právnych predpisov Únie o chemických látkach v prospech ľudského zdravia a životného prostredia, ako aj inovácií a konkurencieschopnosti; konštatuje, že agentúra poskytuje informácie o chemických látkach, pomáha spoločnostiam dodržiavať právne predpisy a presadzuje bezpečné používanie chemických látok;

6. berie na vedomie dosiahnuté výsledky agentúry v oblasti identifikácie a riadenia rizík látok vzbudzujúcich obavy, ktoré okrem iného zahŕňajú celkovo 371 kontrol súladu vykonaných v roku 2021 a poskytnutie návrhu hodnotenia a návrhu rizikového profilu pre dve látky s cieľom identifikovať nové perzistentné organické znečisťujúce látky; berie na vedomie výsledky dosiahnuté v oblasti bezpečného a udržateľného používania chemických látok v priemysle, medzi ktoré patrí okrem iného povinnosť oznamovať nebezpečné zmesi na profesionálne a spotrebiteľské použitie od roku 2021; berie na vedomie výsledky agentúry v oblasti udržateľného nakladania s chemikáliami dosiahnuté vykonávaním právnych predpisov Únie, najmä ad hoc podporu poskytnutú Komisii v počiatočnej fáze vykonávania stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti;

7. víta skutočnosť, že agentúra zintenzívnila svoje úsilie v oblasti kontroly dodržiavania predpisov a že sa jej do značnej miery darí odhaľovať nevyhovujúce registrácie a sledovať spoločnosti, ktoré musia spresniť poskytované údaje; so znepokojením konštatuje, že napriek tomuto úsiliu približne 40 % z nich stále nesplňa požiadavky; konštatuje, že presadzovanie v spolupráci s členskými štátmi je časovo náročný proces a prípady by sa dali vyriešiť rýchlejšie, keby agentúra mala k dispozícii legislatívne prostriedky na odobratie registračných čísel spoločnostiam, ktoré nedodržujú predpisy;

8. poznamenáva, že agentúra úzko spolupracuje na základe memoránd o porozumení s inými agentúrami Únie, napríklad s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín, Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb a Európskou agentúrou pre lieky; zdôrazňuje význam takéhoto prístupu s cieľom zabezpečiť, aby práca každej agentúry bola v súlade s prácou ostatných agentúr a aby sa splnili požiadavky správneho finančného riadenia; víta spoločné využívanie služieb a nabáda na spoluprácu medzi agentúrami Únie, keď je to možné;

9. konštatuje, že v roku 2021 agentúra začala spoločný projekt s Európskou environmentálnou agentúrou na podporu Komisie pri vypracúvaní rámca ukazovateľov týkajúcich sa chemických látok na monitorovanie príčin a vplyvov chemického znečistenia a meranie účinnosti právnych predpisov o chemických látkach;

10. berie na vedomie, že agentúra poskytla Komisii vedeckú a technickú podporu pri vykonávaní stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti a že uverejnila svoju päťročnú správu o fungovaní nariadenia (ES) č. 1907/2006 a nariadenia (ES) č. 1272/2008 ([6]);

([5]) Chemikálie – stratégia udržateľnosti: na ceste k životnému prostrediu bez toxických látok [COM(2020) 667], 14. október 2020, s. 16.

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

Personálna politika

11. konštatuje, že k 31. decembru 2021 bol plán pracovných miest naplnený na 97,41 %, pričom zo 467 dočasných zamestnancov povolených v rámci rozpočtu Únie (v porovnaní so 463 pracovnými miestami povolenými v roku 2020) bolo vymenovaných 453 dočasných zamestnancov; konštatuje, že v roku 2021 agentúra okrem toho zamestnávala 130 zmluvných zamestnancov a 3 vyslaných národných expertov;

12. zdôrazňuje, že treba zabezpečiť primerané personálne obsadenie agentúry, ktoré bude odrážať potreby Európskej zelenej dohody a stratégie Únie Chemikálie – stratégia udržateľnosti, akčného plánu pre obehové hospodárstvo, a najmä stratégie nulového znečistenia;

13. vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa zvýšila výrazná rodová nerovnováha vo vyššom a strednom manažmente agentúry, pričom 27 (82 %) pracovných miest zastávajú muži a 6 (18 %) ženy; konštatuje, že agentúra v prípade správnej rady uvádza z hľadiska rodového vyváženia 15 mužov (42 %) a 21 žien (58 %) a v prípade zamestnancov celkovo 261 mužov (46 %) a 312 žien (54 %); víta skutočnosť, že v marci 2022 agentúra prijala Chartu o rozmanitosti a začlenení, ktorej cieľom je zvýšiť pomer nedostatočne zastúpených pohlaví na úrovni podpory aj riadenia; vyzýva agentúru, aby čo najskôr prijala konkrétne opatrenia na dosiahnutie rodovej rovnováhy na všetkých úrovniach hierarchie agentúry a podala o tom správu orgánu udeľujúcemu absolutórium;

14. konštatuje, že agentúra má zavedenú politiku proti obťažovaniu a súvisiace usmernenia; víta skutočnosť, že v roku 2021 agentúra usporiadala školenie v oblasti prevencie obťažovania pre všetkých zamestnancov; berie na vedomie, že manažment podporuje vhodné správanie organizovaním stretnutí zamestnancov s dôvernými poradcami a ponúkaním mediácie v prípade konfliktu prostredníctvom vyškolených mediátorov na pracovisku;

15. pripomína, že je dôležité vypracovať dlhodobú politiku ľudských zdrojov v oblasti rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, celoživotného kariérneho poradenstva a ponuky špecifických možností odbornej prípravy na kariérny rozvoj, rodovej rovnováhy na všetkých personálnych úrovniach, telepráce, práva na odpojenie sa, zlepšenia geografickej rovnováhy s cieľom dosiahnuť primerané zastúpenie zo všetkých členských štátov a náboru a integrácie osôb so zdravotným postihnutím, ako aj zabezpečiť, aby sa s nimi zaobchádzalo rovnako a aby sa široko podporovali príležitosti pre nich;

Prevencia a riešenie konfliktov záujmov a transparentnosť

16. s uznaním konštatuje, že agentúra na svojej webovej stránke uverejňuje životopisy všetkých členov správnej rady a jej výborov vrátane predsedov výborov, ktorí sú zamestnancami agentúry, výkonnej riaditeľky a všetkých členov odvolacej rady; víta skutočnosť, že politiky agentúry v oblasti predchádzania konfliktom záujmov pokrývajú celé trvanie zamestnania pracovníkov a že v záujme zabezpečenia nezávislosti sa externí odborníci, ktorí sa zúčastňujú na vedeckých výboroch, správnej rade a fóre na presadzovanie právnych predpisov, preverujú na základe šiestich cielených kritérií oprávnenosti;

17. konštatuje, že v roku 2021 neboli nahlásené žiadne prípady oznamovania protispoločenskej činnosti; s uspokojením konštatuje, že agentúra zaviedla potrebný rámec upravujúci ochranu oznamovateľov na úrovni agentúry;

18. trvá na tom, že treba zaviesť systematickejšie pravidlá týkajúce sa transparentnosti, nezlučiteľnosti, konfliktu záujmov, nezákonného lobingu a javu otáčavých dverí; konštatuje však, že zamestnanci agentúry musia oznámiť nové pracovné činnosti počas prvých dvoch rokov po odchode z agentúry a že agentúra môže novú činnosť zakázať alebo stanoviť podmienky v súvislosti s ňou; konštatuje, že správna rada agentúry v decembri 2016 zrevidovala svoju stratégiu pre boj proti podvodom; vyzýva agentúru, aby posilnila svoje mechanizmy vnútornej kontroly a zriadila vnútorný protikorupčný mechanizmus;

Vnútorná kontrola

19. konštatuje, že v roku 2021 Útvar pre vnútorný audit (IAS) nevykonal osobitný audit a zameral sa na prípravu strategického plánu auditu na roky 2022 – 2024; s uspokojením konštatuje, že v nadväznosti na audit integrovanej regulačnej stratégie z roku 2020 sa dospelo k záveru, že všetky odporúčania možno uzavrieť; s uspokojením konštatuje, že IAS uzavrel zostávajúce nevykonané odporúčania z následného auditu riadenia výkonnosti vykonaného v roku 2020;

20. konštatuje, že oddelenie vnútorného auditu agentúry vykonalo tri audity týkajúce sa správnosti a kvality systémov vnútornej kontroly a efektívnosti a účinnosti operácií; konštatuje, že výsledkom prvého auditu zameraného na identifikáciu a hodnotenie environmentálnych aspektov v agentúre boli tri odporúčania; konštatuje, že výsledkom druhého auditu procesu plánovania, monitorovania a podávania správ agentúry bolo päť dôležitých odporúčaní; konštatuje, že výsledkom tretieho auditu procesu schvaľovania biocídnych účinných látok (v rámci kontrolného programu) bolo päť odporúčaní (vrátane jedného veľmi dôležitého odporúčania);

21. konštatuje, že oddelenie vnútorného auditu agentúry vykonalo dva následné audity s cieľom overiť vykonávanie akčných plánov, ktoré dospeli k záveru, že jedno veľmi dôležité a dve dôležité opatrenia sa stále vykonávajú; vyzýva agentúru, aby podala orgánu udeľujúcemu absolutórium správu o akomkoľvek ďalšom vývoji v tomto smere;

22. pripomína, že je dôležité posilniť systémy riadenia a kontroly s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie agentúry; dôrazne trvá na potrebe účinných systémov riadenia a kontroly, aby sa predišlo možným konfliktom záujmov, chýbajúcim kontrolám *ex ante*/*ex post*, nedostatočnému riadeniu rozpočtových a právnych záväzkov a neoznamovaniu skutočností do registra výnimiek;

Digitalizácia a zelená transformácia

23. s uspokojením konštatuje, že v roku 2021 agentúra zaviedla povinnú kampaň na zvyšovanie informovanosti o bezpečnosti a zaviedla pokročilejšie opatrenia na ochranu e-mailov, ktorá zahŕňala okrem iného bezpečnostné opatrenia, ako je sandboxing príloh k e-mailom, bezpečné odkazy na adresy URL v e-mailových správach a pokročilé odhaľovanie; s uznaním konštatuje, že agentúra zlepšila svoju schopnosť odhaľovať prípadné prebiehajúce narušenie a zneužitie identity s cieľom odhaliť ďalší postup do kritickejších systémov po počiatočnom neoprávnenom prístupe do jedného z menej významných systémov agentúry;

24. konštatuje, že agentúra uplatňuje a dodržiava najmodernejšie bezpečnostné postupy s cieľom chrániť dôverné informácie v pokoji v informačných systémoch agentúry a v tranzite s oprávnenými používateľmi, ako sú orgány členských štátov, a že pravidelne overuje účinnosť zavedených bezpečnostných opatrení vykonávaním interných posúdení rizík a posúdení zraniteľnosti, ako aj testovaním bezpečnosti vykonávaným nezávislými bezpečnostnými odborníkmi;

25. konštatuje, že agentúra vypracovala environmentálny pracovný program na roky 2020 – 2022, v ktorom sa stanovujú ciele na zníženie spotreby prírodných zdrojov, zníženie množstva odpadu a zníženie uhlíkovej stopy agentúry; s uspokojením konštatuje, že certifikovaný systém environmentálneho manažérstva (EMS) agentúry podľa normy ISO 14001 úspešne prešiel auditom dohľadu, vnútorným auditom, externým environmentálnym preskúmaním a auditom environmentálneho overovania;

26. pripomína dôležitosť zvýšenia digitalizácie agentúry, pokiaľ ide o jej vnútornú prevádzku a riadenie, ale aj zámer urýchliť digitalizáciu postupov; zdôrazňuje, že je potrebné, aby bol inštitút v tejto súvislosti naďalej aktívny s cieľom zabrániť digitálnej priepasti medzi agentúrami; upozorňuje však na potrebu prijať všetky potrebné bezpečnostné opatrenia, aby sa predišlo akémukoľvek ohrozeniu online bezpečnosti spracúvaných informácií;

27. nabáda agentúru, aby úzko spolupracovala s agentúrou ENISA (Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť a tímom CERT-EU (tímom reakcie na núdzové počítačové situácie v inštitúciách, orgánoch a agentúrach EÚ) a pravidelne posudzovala riziká svojej IT infraštruktúry a zabezpečila pravidelné audity a testy svojej kybernetickej obrany; navrhuje, aby sa všetkým zamestnancom agentúry ponúkali pravidelne aktualizované programy odbornej prípravy týkajúce sa kybernetickej bezpečnosti; vyzýva agentúru, aby urýchlene vypracovala svoju politiku v oblasti kybernetickej bezpečnosti, predložila ju do 31. decembra 2023 a aby o tom informovala orgán udeľujúci absolutórium;

Kontinuita činností počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19

28. konštatuje, že po rozšírenej a dlhodobej práci na diaľku v predchádzajúcich rokoch agentúra vynaložila úsilie na zavedenie nových druhov zvyšovania informovanosti zamestnancov; konštatuje, že v roku 2021 agentúra zorganizovala 18. výročné zasadnutie siete bezpečnostných úradníkov, na ktorom sa diskutovalo o otázkach týkajúcich sa nového nástroja na riadenie identity, vplyvu stratégie pre chemické látky na udržateľnosť v oblasti IT a bezpečnosti IT;

Testovanie na zvieratách

29. zdôrazňuje skutočnosť, že agentúra pokračovala vo svojom úsilí postupne ukončiť testovanie na zvieratách v Európe v rozsahu, ktorý je možný v medziach súčasného regulačného rámca; víta skutočnosť, že agentúra zaviedla do svojho oddelenia počítačového posudzovania B2 mandát na metódy, pri ktorých sa nepoužívajú zvieratá; uznáva, že je to potrebný krok správnym smerom, ale nie je dostatočný; nabáda preto agentúru, aby spolupracovala so všetkými zainteresovanými stranami s cieľom urýchliť prechod na plné využívanie metód, pri ktorých sa nepoužívajú zvieratá, na testovanie chemickej bezpečnosti; opätovne zdôrazňuje, že v právnych predpisoch sa od spoločností vyžaduje, aby vždy, keď je to možné, používali alternatívne metódy, takže testy na zvieratách by mali vykonávať len ako poslednú možnosť;

30. nabáda agentúru, aby zriadila pracovnú skupinu zameranú na obmedzenie a nahradenie testovania na zvieratách;

31. víta skutočnosť, že Komisia bude spolupracovať s agentúrou na pláne s cieľom určiť potrebu prechodu na systém regulácie priemyselných chemikálií bez použitia zvierat; zastáva názor, že Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a Európska agentúra pre lieky by mali byť súčasťou tímu, ktorý pracuje na tomto pláne; žiada, aby plán obsahoval ambiciózne a ďalekosiahle míľniky na urýchlenie regulačného používania a prijímania metód, pri ktorých sa nevyužívajú zvieratá;

Ďalšie pripomienky

32. berie na vedomie, že v roku 2021 boli zorganizované školenia v oblasti požiarnej bezpečnosti a evakuácii pre všetkých zamestnancov útvarov organizácie, ako aj samostatné školenia pre poskytovateľov služieb v priestoroch agentúry; víta skutočnosť, že plán núdzovej záchrany bol aktualizovaný a oznámený helsinským záchranným orgánom; konštatuje, že fínska certifikovaná výcviková organizácia zorganizovala odbornú prípravu v oblasti radiačnej bezpečnosti pre pracovníka agentúry pre radiačnú bezpečnosť;

33. konštatuje, že v roku 2021 agentúra pokračovala v propagácii svojej činnosti v médiách, čoho výsledkom bolo viac ako 4 000 zmienok v médiách, pričom 58 % príspevkov bolo vo všeobecných médiách; konštatuje, že zamestnanci agentúry pokračovali v aktívnom zdieľaní obsahu prostredníctvom vlastných kanálov sociálnych médií a že agentúra bola v roku 2021 aktívna na sociálnych sieťach (Twitter, LinkedIn a Facebook) a spolupracovala s členskými štátmi a zainteresovanými stranami na spoločných kampaniach, ako napríklad na kampani o jednoznačnom identifikátore zloženia;

34. nabáda agentúru, aby naďalej rozvíjala synergie (napríklad v oblasti ľudských zdrojov, správy budov, IT služieb a bezpečnosti) a posilnila spoluprácu, výmenu osvedčených postupov a diskusiu o oblastiach spoločného záujmu s ostatnými agentúrami Únie s cieľom zvýšiť efektívnosť;

35. pokiaľ ide o ďalšie poznámky horizontálnej povahy, ktoré sú súčasťou rozhodnutia o absolutóriu, odvoláva sa na svoje uznesenie z 10. mája 2023 ([7]) o výkonnosti, finančnom riadení a kontrole agentúr.

([7]) Prijaté texty, P9_TA(2023)0190.